

4.10.2019

Oikeusministeriö

Oikeusministeriön lausuntopyyntö 20.6.2019, VN/5035/2018

Lausunto ylimpien laillisuusvalvojen tehtävien jakoa koskevasta työryhmän mietinnöstä (Oikeusministeriön julkaisuja, Mietintöjä ja lausuntoja 2019:24)

Oikeusministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriöltä lausuntoa edellä mainitusta työryhmän mietinnöstä. Ministeriö toteaa lausuntonaan seuraavan.

Ylimpien laillisuusvalvojen työnjaosta säädetään laissa valtioneuvoston oikeuskanslerin ja eduskunnan oikeusasiamiehen tehtävien jaosta (1224/1990, jäljempänä tehtävienjakolaki). Ylimpien laillisuusvalvojen tehtävät ja toimivaltuudet ovat pääosin samat. Tehtävienjakolaissa säädetään tehtävistä, joista valtioneuvoston oikeuskansleri on vapautettu, sekä tehtävistä, jotka on säädetty yksinomaan eduskunnan oikeusasiamiehen tehtäväksi. Käytännön laillisuusvalvontatyössä valtioneuvoston oikeuskansleri on erikoistunut tosiasiallisesti joihinkin tehtäviin kuten valtioneuvoston ja tasavallan presidentin virkatoimien lainmukaisuuden valvontaan ja eduskunnan oikeusasiamiehen puolestaan joihinkin tehtäviin, muun muassa vapautensa menettäneiden henkilöiden oikeuksien valvontaan ja eräisiin, kansainvälisiin sopimuksiin perustuviin valvontatehtäviin.

Mietintöön sisältyvän (s. 32) arvion mukaan nykyinen tehtävienjakolaki ei ota kattavasti huomioon perustuslakiin ja tavallisen lainsäädäntöön sekä kansainvälisiin sopimuksiin perustuvia oikeuskanslerin ja oikeusasiamiehen erityistehtäviä. Sen ei myöskään arvioida tunnistavan tosiasiallisia erikoistumisalueita ja laillisuusvalvonnan käytännön suuntautumiseen liittyviä näkökulmaeroja, joita nähdään muodostuneen oikeuskanslerin ja oikeusasiamiehen toiminnassa ja henkilöstössä.

Mietinnössä esitetään täsmennettäväksi tehtävienjakolakia siten, että siinä olisi osittain entistä kattavammat säännökset sekä niistä tehtävistä, joista valtioneuvoston oikeuskansleri on vapautettu, että niistä tehtävistä, joista eduskunnan oikeusasiamies on vapautettu. Lisäksi laissa olisi osittain nykyistä kattavammat säännökset ylimpien laillisuusvalvojen yhteistyöstä. Kummallekin laillisuusvalvojalle jäisi edelleen varsin laaja yhteinen alue.

Valtiovarainministeriö pitää esitystä yleisesti ottaen kannatettavana. Mietintöön ei sisälly yksilöityjä arvioita esitettyjen muutosten taloudellisista vaikutuksista. Mietinnössä todetaan (s. 77), että tehtävienjaon laajentamisen aiheuttamaa työjaon toteuttamiseen kohdistuvan työmäärän kasvamista pyrittäisiin rajoittamaan kehittämällä kanteluiden siirtämiseen liittyvää käytäntöä ja muutakin ylimpien laillisuusvalvojen yhteistyötä. Valtiovarainministeriö pitää synergiahakuisuutta ja aloitteellisuutta tarkoituksenmukaisten käytännön yhteistyömuotojen kehittämisessä tärkeänä osana esitettyjen muutosten

kokonaisuutta. Esityksellä ei arvioida olevan olennaisia kustannusvaikutuksia valtiontalouteen, kuntiin, kuntien hallintoon eikä kunnallistalouteen.

Valtiovarainministeriö toteaa, että mietinnössä esitetyistä muutoksista mahdollisesti aiheutuvat menot on katettava valtiontalouden kehyspäästösten ja valtion talousarvioiden mukaisten määrärahojen ja henkilötyövuosimäärien puitteissa.

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Martti Hetemäki

Osastopäällikkö,
budjettipäällikkö

Sami Yläoutinen

TIEDOKSI VM/KAO, VKO, VO,
VM/BO/Klimenko, Inha, Taskinen